

Τὰ δάκρυα ἐπῆρνε τὸν γέρο, τὸν ζητιάνο,
Καὶ μὲ πνιγμένη τὴ φωνὴ 'π' τὰ δάκρυα εὐλογᾷ
Τοὺς εὐεργέτας τοὺς καλοὺς! — «ὦ! τὼρ ἄς ἀποθάνω,
Φωνάζει, ποῦ λυπήθηκε καὶ 'μὲ μία καρδιά!

Τέτοιαις ψυχαῖς ἀπ' τὸ Θεὸ 'ς τὴ γῆ εἶνε σταλμέναις,
Νὰ ἐλεοῦνε τοὺς φτωχοὺς καὶ τῆς δυστυχισμέναις.»
—Θέλετε τώρα ὅλον χαρὰ τὸν γέρο νὰ ἰδῆτε; —
Εἰς τὴν ὥραία ζωγραφικὰ ἐδῶ κοντὰ στραφῆτε!

Π. Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ.

τῷ σχολείῳ, ὅπου μᾶλλον περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως
παρὰ περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ καταβάλλεται ἡ φροντίς.
Καὶ ὅμως τὰ πρὸ τῆς εἰς τὸ σχολεῖον εἰσαγωγῆς τοῦ
παιδὸς ἔτη δὲν ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείπωνται εἰς τὴν
τύχην, διότι ὅσω βαθυτέρας ἔχει τὰς ρίζας μία τις
γνώσις τόσῳ μᾶλλον μένει ἐντετυπωμένη. Ἐγένετο
ἤδη πλεον, ἢ κατάδηλον ὅτι ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης
περιόδου τοῦ βίου ὁ ἄνθρωπος δέχεται ποιὰν τινὰ ἐν-
τύπωσιν καὶ τούτου σαφέστερον ὅτι ἡ ἐντύπωσις αὕτη
ἐπιδρᾷ ἐπὶ πάντα τὸν μετὰ ταῦτα βίον. Ὁ Φρόβεελ

ΦΡΟΒΕΛΙΑΝΟΙ ΝΗΠΙΑΚΟΙ ΚΗΠΟΙ

Ἐν γένει ἡ ἀνατροφή τοῦ παιδὸς λαμβάνεται ὑπ'
ὄψιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν οὗτος γίνεται δεκτὸς ἐν

(† 1852) ἀρπύζοντος τὰς γνώσεις τοῦ ἐκ βαθείας σπου-
δῆς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ιδίως τῆς φύσεως τῶν
παιδῶν, ἐδημιούργησε σύστημα ἀναμορφωτικόν, ἰδρύον
τὴν ἀνατροφήν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ βάσει φυσικῆς, ἀ-

Φροβελιανοί νηπιακοί κήποι

ληθοῦς καὶ νομίμου, σύστημα ὃ δύναται τις νὰ κα-
λέσῃ ἐπιστήμην τῶν μητέρων.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἀγλαοὺς παρέχει τοὺς καρποὺς
καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ τοὶ πολλὰ ὀλίγοι μέχρι τοῦδε ἡ-

θέλησαν νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀξίαν του, ἐφηρμοσμένον
ὑπὸ τῆς κυρίας Λασκαρίδου.

Κατ' αὐτὸ ἐν ὑπαίθρῳ, ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν φαι-
νομένων τῆς φύσεως ἀνατρέφεται ὁ παῖς καὶ ἐκεῖ πα-

ρέχονται εἰς τὸ ἀνθρώπινον φυτὸν τὰ εὐεργετήματα τοῦ καταλλήλου πρὸς τὸν ὅλον σκυπὸν, ὅπως καλὸς κηπουρὸς ἤθελε πράξει ὑπὲρ τῶν φυτῶν τοῦ κήπου του, ἐκεῖ πληροῦνται αἱ φυσικαὶ ἀπαιτήσεις τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας.

Ἡ ἀπαυστος κίνησις τῶν παιδῶν ὑπαγορευομένη ὑπὸ φυσικῆς ἀνάγκης, μετατρέπεται, διὰ σειρᾶς μικρῶν γυμναστικῶν παιγνίων κατατεταγμένων εἰς τρόπον ὥστε νὰ θέτωσιν εἰς κίνησιν ὅλους τοὺς μυῶνας, εἰς μέσον πρὸς ἀνάπτυσιν τοῦ σώματος. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ τὸ παιδίον δὲν λαμβάνει γνῶσιν ὅσων βλέπει, ἀλλ' ὅσων ἐνεργεῖ καὶ πράττει, δίδονται ἀρχῇθεν εἰς αὐτὸ στερεὰ σώματα, κανονικὰ σχήματα νὰ ψηλαφᾷ καὶ νὰ παίζῃ καὶ πρῶτον τὸ σφαιρικόν, ἡ ἀφετηρία τῶν λοιπῶν σχημάτων. Τὸ ἐνστικτον τὸ παρακινεῖν τὸ παιδίον ν' ἀπασχολεῖται πάντοτε κατὰ πλαστικὸν τρόπον, εἴτε διὰ τῆς κατασκευῆς σχημάτων ἐκ πάσης προστυχούσης ὕλης, εἴτε διπλῶνον καὶ ἀναδιπλῶνον τεμάχια χάρτου ἢ ὑφασμάτων, πληροῦται διὰ παραχωρήσεως καταλλήλων ὑλικῶν, ὅπως διὰ τούτων τὸ παιδίον παραστήσῃ τὰς ιδέας του σαφῶς διὰ τῆς παραγωγῆς οἰουδήποτε ἔργου. Ὁ τρόπος οὗτος ἐξασκῶν τὴν δεξιότητα τῶν χειρῶν διεγείρει τὸ παιδίον εἰς ἔρευναν, εἰς σύγκρισιν μετὰ πλείονος ἀκριβείας καὶ εὐκολίας, τῶν πρώτων τούτων ὄρων τῆς ἀντιλήψεως καὶ συντελεῖ εἰς ἀνάπτυσιν τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ἡ δὲ μέριμνα περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν παραχωρουμένων αὐτῷ ὑλικῶν κλπ. τὸ καθιστᾷ ὅσον τὸ ταχύτερον ἱκανὸν εἰς τὸ νὰ φέρῃ τὴν φροντίδα πράγματός τινος, εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ μικρὰ καθήκοντα καὶ τὰ μικρὰ ἔργα τὰ ὅποια παράγει τῷ χρησιμεύουσιν ὅπως διὰ δώρων ἐκδηλοῖ τὴν ἀγάπην του πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συμπαίκτοράς του ὡς καὶ ὅπως συνειθίσῃ εἰς τὴν ἐλεημοσύνην. Ἐὰν τὸ τέκνον δὲν κοπιᾷ ὑπὲρ ἐκείνων οὓς ἀγαπᾷ, ἡ ἀγάπη του δὲν ἀναπτύσσεται καὶ δὲν ἐνισχύεται ἀρκούντως πρὸς καταστολὴν τῆς φιλαυτίας. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἄσματος, ἐκ τῶν πρώτων τῆς παιδικῆς ψυχῆς, πληροῦται διὰ τῶν παιγνίων καὶ τῶν ἄσμάτων, ἅτινα διευκολύνουσι τὴν ἀνάπτυσιν τῆς στοργῆς καὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος. Ἐν τῷ νηπιακῷ κήπῳ ἕκαστον παιδίον εὐρίσκει συντρόφους τῆς ἡλικίας του· κατέχει ὠρισμένην θέσιν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ κοινότητι, ἐν τῇ μικρογραφικῇ ταύτῃ κοινωνίᾳ, καὶ μόνον ἐν τῷ πλήθει τούτῳ τῶν παιδίων δύναται ἀληθῶς νὰ ζῇ, ν' ἀποκαλύπτῃ καὶ ν' ἀσκῇ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς δεξιότητας αὐτοῦ. Ἐδῶ τίθενται τὰ θεμέλια τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ τέλος ἡ τοιαύτη ἀγωγὴ πληροῖ τὴν μάλλον ἐνδόμυχον ἀνάγκην τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς, δηλ. τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρέσεως τῆς αἰτίας τῶν ὄντων, ἥτοι τοῦ Θεοῦ.

ΤΟ ΕΑΡ

Προῆλθεν ἤδη ὁ χειμὼν. Τὴν τρομακτικὴν τῶν στοιχείων πάλιν διεδόχθησαν αἱ βαλσαμώδεις αὖραι

τοῦ Ζεφύρου. Δὲν συρίζει πλέον ὁ παγετώδης καὶ κρυρὸς Βορρᾶς, οὐδὲ καλύπτει τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἡ χιών. Τῆς θυέλλης τὴν ἀπαισίαν βοῶν καὶ τοὺς κρότους τοῦ κεραυνοῦ ἀντικατέστησε τοῦ ῥύακος ὁ θελκτικὸς κ' λαρυσμὸς καὶ τοῦ κύματος ἀσπαζομένου τὰς ἀκτὰς ὁ γλυκὺς φλοῖσθος. Τὸ καταπληκτικὸν καὶ πένθιμον τῆς φύσεως μεγαλεῖον ὑπεχώρησε πρὸ τῆς λαμπρᾶς τοῦ ἀνθοφόρου ἔαρος ἐορτῆς.

Ἦλθε τὸ ἔαρ, τῆς φύσεως τὸ γλυκὺ μειδιάμα, καὶ πᾶσα καρδία νεάζει ἀναγεννωμένη. Τὴν ἐορτὴν τῆς ταύτης τελοῦσα ἡ πρὶν κατηφῆς καὶ πενθοῦσα φύσις μεγαλοπρεπῆ περιεβλήθη ἀλουργίδα ἐξ ἀνθέων ὧν τὰ μύρα ἀποφέρουσιν αἱ ἐσπέραι αὖραι. Τὰς πρὸ μικροῦ χιονοσκεπεῖς παιδιάδας καλύπτει σμαράγδινος πεποικιλμένος τάπης. Ἐξέλθε ἐκ τῶν πόλεων, ὦ γλυκεῖα καὶ φιλοπαίγμων νεότης· αὐταὶ κρύπτουσι τὴν θέαν τῶν φυσικῶν ὠραιότητων, ἀποπλανήθητι εἰς τὰς κοιλάδας καὶ τοὺς λειμῶνας ἐνθα ἡ χλόη φρικιᾷ, τὰ ἄνθη βλαστάνουσιν ἐντὸς τῆς θαλερᾶς χλόης. Σταμάτησον· ἄκουσον τοὺς μυστηριώδεις φθόγγους, τοὺς ὁποίους ἡ γῆ διὰ τῶν ἐλαφρῶν τῆς αὖρας πτερύγων ἀποπέμπει, ἄκουσον τὸν μορμυρισμὸν τῶν κάτωθεν τῶν ὑψηλῶν λευκῶν ἐρπόντων ῥυακίων καὶ τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν ἄνωθεν τῶν παροχθίων ῥοδοδαφνῶν καὶ μυρσινῶν περιῦπταμένων πτηνῶν. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ φωναὶ, πάντες οὗτοι οἱ φθόγγοι, εἶναι ἡ γλυκυτέρα δοξολογία, ἣν τὸ πλάσμα ἀπευθύνει πρὸς τὸν Δημιουργόν του, τὸ σέβας, ὅπερ ὁ ἔρως δίδει εἰς τὴν ἀτελεύτητον ὠραιότητα καὶ ἡ ἡδυτέρα ἔκτασις τῆς χαρᾶς, ἣν δύναται νὰ δοκιμάσῃ πᾶσα ψυχὴ δυναμένη αἰσθάνεσθαι, ἐκλέγειν καὶ θαυμάζειν.

Ἐξέλθε λοιπὸν σὺ, ὦ Νεότης, διότι διὰ σὲ μόνον προωρίσθησαν ἅπαντα τὰ θέλγητρα τῆς φύσεως... διότι ὁ προβεβηκὼς ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ αἰσθανῇ τὰς ἡδύτητας τῆς νεότητος.

Τρέξε ῥόφησον μετ' ἀπληστίας ἅπαντα τὰ δῶρα, ἃ σοὶ προσήνεγκεν ἡ φύσις διὰ τοῦ νῦν ἔαρος· πρὶν νέφρη φθινοπωρινὰ ἐπισκιάσῃ τὸν γαλήνιον καὶ ἀνέφελον τῆς νεότητός σου οὐρανόν. ΝΙΚΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 8)

Διατρίβων δ' ὁ Πλάτων ἐν Σικελίᾳ ἐγνωρίσθη διὰ τοῦ Διωνος ἐν Συρακούσαις μετ' Διονύσιον τὸν Τύραννον, ὅστις ἐπεθύμει νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτοῦ· ἡ δ' ὁμιλία περὶ τῆς εὐδαιμονίας, δικαιοσύνης καὶ τοῦ μεγαλείου περιστράφη. Τοῦ δὲ Πλάτωνος ἰσχυρισθέντος ὅτι οὐδὲν εἶναι οὕτω ἀνάνδρον καὶ δυστυχὲς ὅσον ἡγεμὼν ἄδικος καὶ ἀνόσιος. Ὁ Διονύσιος τῷ ἀπῆντησεν «Ὁμιλεῖτε ὡς κρονόληρος». «Καὶ σεῖς», εἶπεν, ὁ Πλάτων, «ὡς Τύραννος.» Ἐπὶ δὲ τῇ παρατηρήσει ταύτῃ τοῦ Πλάτωνος τοσοῦτον ἐξήφθη ὁ θυμὸς τοῦ Διωνοῦ, ὥστε παρ' ὀλίγον ἐφόρνευεν αὐτόν, εἰ μὴ παρεκάλει τὸν Διονύσιον ὁ Δίων καὶ Ἀριστομένης.